

Ågot Wallem Rovik

Født 1920 i Høyland

Gift med Einar Rovik

To barn

Realskole, husmorskole

Husmor

Mange av oss som har levd en stund, forbinder navnet med glede, sang og musikk. Hun spiller piano, det har hun gjort i svært mange år. Utover 1960-, 70- og 80-tallet optrådte hun mye sammen med Aksli Østvold. Ågot spilte og Aksli sang. De var over alt i lokalmiljøet, i forsamlinger, møter og festlig lag. I 1991 ble disse to kvinnene tildelt Sandnes kommunes kulturpris. I et stort hus på Brueland, i tidligere Høyland kommune, bor hun. Brueland lå like utenfor den tidligere bygrensen.

HUSET I JÆRVEIEN

Huset er reist i 1913. Det var far min som fikk satt det opp. Byggmestere var brødrene Rugland, i Storgata. Jeg har hatt et langt liv og har alltid vært knyttet til og bodd i dette storslagne huset. Huset har hatt flere leiligheter, og det har bodd flere familier og generasjoner samtidig. Sånn sett har jeg prøvd ut forskjellige etasjer og værelser. I dag har jeg nok med hovedleiligheten, for den er mer enn stor nok for meg. Gjennom årene har huset vært gjennom forandringer. Blant annet var Jærveien smalere og lå lengre unna. Før var det vinduer og oppholdshage mot Jærveien. Veiutvidelse og ny gang- og sykkelvei førte til at huset måtte tilpasses en ny hverdag. Karnappet og vinduene mot vest ble fjernet. Det ble isolert mot støy, og her er det veldig bra å bo. Jeg merker ikke trafikken og synes det er fint å bo sentralt.

Kjøkkenet er for eksempel i årenes løp modernisert, men ikke mer enn at mantelen over komfyren og spiskammeret er bevart. Gruen er riktignok fjernet. Døren til spiskammeret er original, og den er jo dekorativ. Det blir ikke brukt til oppbevaring av mat lenger, men mer til lagerplass. Kjøkkenet har alltid vært et sentralt sted i dette huset. Venninner som stakk innom, kom gjerne ikke lenger enn til oppdekking og kaffe på kjøkkenbordet. Slik var det i min mor sin tid, og slik har jeg fortsatt å praktisere gjestfriheten. Kjøkkenbordet, dette kjekke firkantete trebordet, har alltid hatt sin plass midt på gulvet. Faren min hadde det med seg inn i boet, kanskje stammer bordet fra Årdal i Ryfylke, fra samme stedet som Wallemnavnet?

I huset forteller mange små detaljer sin egen og beboernes historie. Her på kjøkkenet har den elektriske komfyren funnet sin plass under mantelen, der maten tidligere ble tilberedt på grua.

Egentlig er det to store stuer med skyvedør mellom, men jeg behandler det som stuen. Her er alltid varmt, for ovnene står på. Og her står pianoet. Det store spisebordet trengte en ny uttrekksklaff. Vi måtte få en håndverker til å lage en ekstra klaff med samme slags utskjæringer som de opprinnelige klaffene. Heldigvis kunne Tenny Lapin hjelpe oss, og fint arbeid gjorde han.

Her har bodd flere generasjoner, og lite er blitt fjernet fra huset. Jeg var enebarn, men bror til min far ble enkemann og satt igjen med fire barn. Flere av disse barna bodde fast her i perioder. Selv fikk jeg aldri tid til å føle meg ensom. Hvis vi skifter bosted og flytter på

oss, kvitter vi oss gjerne med ting vi kan unnvære. Det er annerledes når du bor i samme hus, for du ser lik-som ikke behovet for å kvitte deg med noe. Guttene har kanskje tatt med seg litt, ellers er mye som før. Her er flere salonger og smågrupper. Noe stammer fra foreldrene mine, andre ting er nyere. I årenes løp er det blitt mange fotos, malerier, nips, vaser og skål. Hver enkel gjenstand har sin historie og har fått en ganske spesiell betydning for meg som går og stiller her inne.

BARNESKOLE PÅ AUSTRÅTT

Tilbake til barndommen. Huset vårt lå på Brueland i Høyland, akkurat i grensen til Sandnes.

Vi hørte til Austrått skolekrets, og der hadde de en veldig flink lærer, Edvard Astad. Jeg var heldig og hav-

Huset i Jærveien har alltid vært hjemmet til Ågot Rovik.

net i hans klasse. Dette var blandingsklasse, både gutter og jenter, og skole annenhver dag, slik det var i Høyland. Samme læreren fulgte oss i alle sju årene, bare avbrutt av kortere vikariater. Jeg hadde klassevenninner i nabolaget, Marie på Sandved og tvillingdøtrene til smeden på Skeiene. Tenker jeg tilbake på friminuttene, husker jeg helst at vi sprang rundt og holdt «tikken», men det var vel de første årene.

HJEMMEVÆRENDE HUSMOR

Jeg giftet meg og fikk to sønner. Som husmor den gangen gjorde jeg som alle andre, stelte godt om hus og familie. Det var det viktigste. Lønnet arbeid utenfor hjemmet var aldri i tankene.

Før giftermålet var jeg i Oslo i huspost. Vertinnen var engelsk, og dette skulle gi meg mulighet til å lære engelsk dagligtale. Slik gikk det ikke, jeg avsluttet posten før planlagt pga. sykdom i familien min.

GAVMILD OG RAUS

Jo, jeg har likt å være til hjelp for andre. Vi ble oppdradd slik, for husmødrene hadde ikke arbeid utenfor hjemmet. Men jeg var gjerne engasjert i frivillig foreningsarbeid. Da jeg var ung, var tuberkulosen en trussel. Tidlig kom jeg aktivt med i Gamlehjemsforening, helselag og tuberkuloseforening. Før meg hadde min mor hatt samme engasjement. Vi samlet inn penger til drift av helseheimen på Vatne, laget gevinster og hadde årlig en stor utlodning. I Høyland var det sju til åtte helselagsforeninger, som til sammen ga basarene en pen sum. Helselagene var stort sett styrt av kvinner, men

er åpne for alle. Helselagsmøtene, en gang pr. måned, pleier jeg fortsatt å få med meg. Nå som tuberkulosen for lengst er overvunnet, står andre oppgaver for tur. I mange år har vi hatt mye fokus på Mossiges Minde, seniorsenteret i Sandnes, der Helselaget er eier og pådriver, og gjør en viktig innsats i eldreomsorgen.

Noen år var jeg aktiv i Sinnslidendes Venner. Oppgaven vår var å skape forandring i hverdagen for pasientene på Dale. Kaffe, kaker og musikk er alltid aktuelt, og jeg underholdt selvfølgelig med piano.

Røde Kors i Sandnes ble opprettet like etter krigen. Der har jeg vært med fra begynnelsen.

Engang hadde jeg et lite gullhjerte, og på barnebildet har jeg det rundt halsen. Under krigen var det mangel på det meste. Uhellet var ute. En av våre nære slektninger fikk ødelagt en tann. Midt i den lille tragedien ofret jeg gullsmykket, slik at tannen kunne bygges opp til stor glede for mange.

SANDNES ER MUSIKKBYEN

Byen har hatt blomstrende musikkliv i mange år. I barndommen fikk jeg pianotimer hos Torborg Oftedal og Marie Thorsen. Det har jeg hatt mye glede av senere. Helt ifra 1957 og 30-40 år framover har jeg, sammen med sangfuglen Aksli Østvold, trålet gjennom kommuner med programmet. «Den største glede du kan ha, det er å gjera andre glad.» Det gikk med buss og båt, og engang var det overnattingstur til Ryfylke. Vi skapte glede og ble glade.

En periode for lenge siden hadde jeg pianoelever. Men fortsatt tar jeg utfordringen med å spille i forenin-

ger og lag. En lørdag hver måned blir jeg hentet til bedehuset i Julebygda og spiller til sangene i tilstelningen.

Pianoet må jeg bortom hver dag og spille på, om ikke for andre enn for meg selv. Jeg spiller etter noter. Etter hvert har jeg lært meg en melodi utenat. Den tar jeg hver kveld, det er blitt som en kveldsbønn: «Han skal åpne perleporten». Så lenge jeg bruker pianoet, beholder jeg motorikken i fingrene, og det er bonusen.

I 1991 fikk jeg overrakt Sandnes kommunes kulturpris. Det året gikk prisen både til Aksli Østvold og

I mange år reiste Ågot Rovik - på piano - og Aksli Østvold rundt omkring i Rogaland med sitt program. Bildet her er fra en konsert på 1980-tallet. Fotografi: Jærmuseet

meg. Vi ble hedret først og fremst for kulturformidlingen som lå i sangen og musikken vi spredde utover. At prisen var velfortjent, er ikke mine ord. Men på den andre siden kan du si at vi to aldri mottok honorar for å opptre. Vårt motto var å glede andre, og for oss var det enda viktigere enn å motta kontanter.

Mannen min og vår yngste sønn har i alle år vært knyttet til Øglændkonsernet. Jeg har fått følge den bedriften gjennom mange, trygge år. Det er ikke rart at jeg lovpriser Øglændnavnet fremdeles, og jeg trekker gjerne fram den store betydningen Øglænd har hatt for framveksten av Sandnes. Jeg fant meg bestevenninne, og min barndoms kusine Esther fant ektemannen blant Øglændfolket. Eldste sønnen har ikke arbeidet hos Øglænd. Han valgte jusen og politikken og var byens ordfører i mange år.

ALDERDOM

Nå er jeg blitt så gammel at jeg får nyte tilværelsen som bruker av dagsenteret Åse bo- og aktivitetssenter tre dager hver uke. Vi blir hentet i bil og går til dekket frokostbord. Praten går, sang og variert underholdning får vi med oss før middagen og kaffen blir servert. Dermed er jeg også sikret tre gode middager pr. uke. På torsdagen kommer presten og holder andakt. Da spiller jeg til sangene hvis der ikke er andre til å traktere pianoet. Og hvis sognepresten Ola Hunsager kommer, er det topp. Det synes nå jeg.

De andre ukedagene blir middagen min heller lett-vint, for egg og suppe er gjengangere. Lørdager er det viktig å få med vaffelserveringen hos Kristi Lura, som

Å spille piano var en kjær hobby for Ågot Rovik i alle år.

har åpent hus for utvalgte gastronomer. Helsen er stort sett bra, noen plager skal man visst ha. Hjemmesykepleier stikker innom om formiddagen. Det setter jeg pris på, og det skaper trygghet. Ellers har jeg mobiltelefonen og sønnene i nærheten. De er alltid klare for en prat.